

Schoolgids

Basisschool De Ridderslag en
Peuteropvang Het Rozenpoortje

“De vraag is niet, wat de mens moet kunnen en weten
om zich in de bestaande sociale orde in te kunnen voegen.
Maar wel, wat er in aanleg in de mens aanwezig is
en in hem ontwikkeld kan worden.
Pas dan kan de opgroeiende generatie de maatschappij
steeds opnieuw met nieuwe krachten verrijken.”

Rudolf Steiner (1861-1925)

*Grondlegger van de antroposofie en haar praktische toepassingen,
zoals vrijeschoolonderwijs en biologisch-dynamische landbouwmethoden.*

Welkomstwoord

Welkom op De Ridderstag.

Gelegen aan een historisch pad, de Ridder van Catsweg, en omgeven door groen, biedt onze school onderwijs aan kinderen van 2 t/m 12 jaar. In september 1974 stonden ouders aan de basis van onze school in Gouda, en een kleine tien jaar later legden zij het fundament van het huidige gebouw. Onze school is geworteld in een rijke traditie, die we meenemen in het heden en onze visie op de toekomst.

Graag nemen wij u mee op een ontdekkingsreis door onze school. We leiden u langs alle aspecten die voor u als ouder van belang zijn, zoals de opbouw van de klassen, het lesprogramma, de pedagogische werkwijze, de lessen in mo-

derne vreemde talen, differentiatie in het onderwijsaanbod, jaarfeesten, samenwerking met ouders en de schoolorganisatie. Naast deze gids verschijnt jaarlijks een variabel deel van de schoolgids met informatie over allerhande praktische zaken. Informatie over actuele ontwikkelingen en activiteiten kunt u verder *online* lezen en zien op www.ridderslag.nl en www.rozenpoortjegouda.nl.

In ons onderwijs staat de aanleg die in ieder kind aanwezig is en in hem of haar ontwikkeld kan worden, centraal. Op onze school betekent dat: aandacht voor het cognitieve leren, maar ook voor het ervaren en scheppend leren. Beweging, muziek, schilderen en kennismaking met ambachten maken hiervan deel uit. Dat deze aanpak tot goed onderwijs leidt, vindt ook de Onderwijsinspectie, die onze school onlangs positief heeft beoordeeld.

Wilt u onze school en activiteiten nader ontdekken, dan bent u van harte welkom op onze jaarlijkse open dag, een informatieavond of een lezing, of voor een persoonlijke ontmoeting met de schoolleider of leerkrachten.

Met vriendelijke groet,
namens personeel, leerlingen, ouders en bestuur,

Joeri Bertels, schoolleider

Inhoudsopgave

Welkomstwoord.....	3
Van peuter tot kleuter: 'Het Rozenpoortje'	5
De stap naar de 'grote wereld': Kleuter- en basisonderwijs op De Ridderlag.....	7
De kleine ontdekkingsreiziger: De kleuterklas	9
Ik en de wereld: Klas 1 t/m 6.....	12
De ontwikkeling van het kind in vogelvlucht klas 1 t/m 6.....	16
Het ijzer smeden als het heet is: Leerstof als levensstof	18
Vertelstof: Van lieve fee tot stoere Romein.....	19
Periodeonderwijs: Taal, rekenen en meer	20
Vaklessen: Moderne vreemde talen, muziek, sport en spel	24
ID-stroom: Voor de leerling met een individuele onderwijsvraag	29
Wat is er nog meer te beleven op school? Schoolreisjes, sportdag, toneel	30
Pedagogische werkwijze	32
Wat biedt de school u als ouder en/of verzorger?	34
Wat kunt u als ouder/verzorger voor de school betekenen?	37
U wilt uw kind aanmelden.....	40
Adresgegevens en bereikbaarheid.....	40

Van peuter tot kleuter: 'Het Rozenpoortje'

Het Rozenpoortje heeft een peutergroep voor kinderen in de leeftijd van twee jaar en 3 maanden tot vier jaar. Het Rozenpoortje biedt uw kind de ruimte en de mogelijkheid om te spelen en te ontdekken binnen een structuur die het kleine kind veiligheid en vertrouwen biedt.

Peutergroep

Peutergroep het Rozenpoortje biedt kinderen én ouders een plek om deze belangrijke fase in de ontwikkeling optimaal te ondersteunen. De antroposofische filosofie is hierbij onze leidraad. Ook als je daarmee niet bekend bent, ben je bij het Rozenpoortje van harte welkom.

Vanaf de leeftijd van 2 jaar en 3 maanden kan uw kind naar de peutergroep. De peutergroep begint om 08.30 uur en eindigt om 12.45 uur. De peutergroep is er van maandag t/m donderdag. De groep bestaat uit maximaal veertien peuters en 2 pedagogische medewerkers. Brood wordt samen met de peuters gebakken en uw kind hoeft dan ook geen brood mee te nemen. Ieder kind neemt een stuk fruit mee. Het fruit wordt gezamenlijk klaar gemaakt en samen gegeten.

Jaartafel met uitbeelding van het seizoen

Peuters hebben al een beginnend besef van de eigen persoonlijkheid. In de peuterklas leren ze spelenderwijs ontdekken hoe zij daarmee om kunnen gaan tijdens het vrije spel met andere kinderen en de leidsters.

Ritme, rust en vrij spel staan centraal in de peutergroep. Tijdens het vrije spel kunnen de peuters zo veel mogelijk zelf kiezen wat ze doen, zodat er spontaan spel ontstaat. Dat vrije spel is belangrijk om de peuter zijn eigen fantasie te laten ontwikkelen. Het speelgoed bestaat uit, onder andere, houten blokken, wollen poppen,

Advent. De klas wordt verlicht door een paar kaarsjes. In de kring brandt een grote kaars. Elk kind ontsteekt samen met juffie een klein kaarsje dat de kerststal op de jaartafel mag verlichten. De kinderen zingen over het kerstkind dat komen gaat. De kindergezichten glanzen in het schijnsel van het kaarslicht. En in hun blik ligt de betekenis van Advent besloten, het feest van de verwachting.

katoenen lappen, planken en kisten, water en zand.

Verder zijn er veel schatten uit de natuur, bijvoorbeeld kastanjes, eikels, schelpen, beukenootjes, stenen en boomstammetjes. Het ritme komt terug in de ochtend, in de week, maar ook in het jaar. In de ochtend wisselen rust en beweging elkaar af. Zingen, spelen en eten vinden op vaste momenten plaats.

Door middel van een tafel met uitbeelding van de seizoenen beleven de peuters het ritme van het jaar. Iedere dag spelen de peuters buiten, zodat ze ieder jaargetijde aan den lijve kunnen ervaren. Jaarfeesten vieren we op een eenvoudige en aansprekende manier.

Het is Palmvasen. De peuters lopen de klas uit. Ze dragen trots en voorzichtig hun versierde paastakken. Buiten hebben ze, met hulp van juffie, de eerste voorjaarsbloemen al ontdekt: sneeuwkllokjes, krokussen en speenkruid. De zon schijnt, vogels zingen, de natuur ontwaakt en de kinderen genieten van het buiten zijn. Binnen hebben ze met juffie al plantjes gezaaid in een bakje in de vensterbank. Zo vieren de peuters het nieuwe leven, waarvan ze zelf het mooiste voorbeeld zijn.

Als uw kind vier jaar wordt, kan het overstappen naar de kleuterklas. De leidster en de ouders begeleiden in nauw overleg de overstap naar het kleuteronderwijs. Het kind viert de overstap naar de kleuterklas met een feestelijk afscheid in de peutergroep.

Contact met ouders

Voor veel ouders is de peutergroep de eerste kennismaking met de vrijeschoolpedagogiek. Ieder jaar is er (samen met de Ridderstag) een inloopochtend en een open dag om met uw baby, dreumes of peuter de sfeer te komen proeven. Voordat uw kind de eerste dag naar de peutergroep gaat, vindt er een kennismakingsgesprek plaats tussen de leidster en de ouder(s) of verzorger(s). Daarnaast is het altijd mogelijk om als ouder of verzorger zelf een gesprek met de leidster aan te vragen. Ouders zijn ook betrokken bij het reilen en zeilen

van de peutergroep en helpen mee met het opruimen van het lokaal of bij de voorbereiding van jaarfeesten. Op deze wijze raakt u als ouder meer betrokken bij de ontwikkeling van uw kind.

Aanmelding van uw kind voor de dreumes- of peutergroep

De peutergroep van Het Rozenpoortje is onderdeel van Quadrant Kindercentra (<http://www.quadrantkindercentra.nl>). Inschrijving en plaatsing gebeurt via Quadrant.

De peutergroep valt onder kinderopvang, dus je kunt bij de Belastingdienst aanspraak maken op kinderopvangtoeslag.

De stap naar de 'grote wereld': Kleuter- en basisonderwijs op De Ridderstag

Waar staan we voor? Het onderwijs op hoofdlijnen

De Ridderstag is één van de ruim negentig scholen in Nederland die zich baseren op de beginselen van de vrijeschoolpedagogiek. Wat hebben al die scholen met elkaar gemeen?

Allereerst het predikaat 'vrij'. Dat slaat op twee dingen: op het doel de kinderen op te voeden tot vrijheid, en op het streven naar vrijheid van onderwijs.

Opvoeden tot vrijheid

Opvoeden tot vrijheid houdt voor onze school in dat het kind zich bewust kan worden van zijn eigen kunnen en vermogens en van zijn eigen wil. De kernvragen van elk kind, *wie ben ik, wat wil ik, wat kan ik*, vormen de achtergrond van ons onderwijs. In de basisschoolperiode zal het kind een voorlopig antwoord op deze vragen vinden om als jong volwassene stevig met beide voeten in de wereld te staan. Om erachter te komen wie het kind is, wat het wil en wat zijn of haar vermogens zijn, is het van belang dat zo veel mogelijk talenten van het kind tot ontwikkeling kunnen komen. Bij deze opvoeding zoeken we de balans tussen aanpassing van het kind aan zijn omgeving en instandhouding van zijn eigenheid, zodat het op eigen wijze vorm kan geven aan zijn leven en aan het samenleven met anderen. Langs deze weg bouwen wij aan de ontwikkeling van een gezonde en humane samenleving.

Vrijheid van onderwijs

Het leerprogramma en de vakken op onze school zijn conform de eisen die de wetgeving en de Onderwijsinspectie aan basisscholen stelt. Daarnaast maakt uw kind op onze school kennis met vakken die specifiek zijn voor ons onderwijs, zoals vaklessen in moderne vreemde talen, handenarbeid, schilderen, vormtekenen en muziek. Onder *Opbouw van het lesprogramma* kunt u hier meer over lezen. In deze zin geven we inhoud aan vrijheid van onderwijs.

Kenmerken van het onderwijs op De Ridderstag

Mensbeeld

Het mensbeeld vormt de achtergrond van het leerplan. De mens is niet alleen een fysiek, maar ook een geestelijk wezen met eigen motieven en talenten. Het onderwijs zoekt het unieke van ieder kind en sluit daarbij aan. Onderwijs is voor onze school niet het vullen van een vat, maar het ontsteken van een vuur. De lesstof is leerstof voor de ontwikkeling van het kind in al zijn facetten.

Denken, voelen en willen

In ons onderwijs staat de integrale ontwikkeling van de kinderen centraal. Onder integrale ontwikkeling verstaan we een evenwichtige ontwikkeling van denken, voelen en willen. Anders gezegd: van kennis, emotie en vaardigheden. Deze drie aspecten komen in de pedagogie

evenwichtig aan bod en de leerkrachten geven hier in concrete situaties vorm aan. Spel, beweging, scheppende activiteiten en vertelstof zijn enkele van de middelen die de leerkracht hiervoor inzet.

Ritme

Ritme vertaalt zich in het leren: opnemen en verwerken. Ritme komt ook terug in de activiteiten. De schooldag zelf kent een ritmisch verloop met vaste momenten en activiteiten voor het begin van de dag, de verschillende leer- en bewegings-vakken en de afsluiting van de dag. Maar ook aan het ritme van het jaar wordt aandacht besteed. Op een tafel in de klas zijn seizoensgebonden elementen uitgesteld. Gedurende het jaar vieren de kinderen, ouders en leerkrachten de jaarfeesten zoals het Michaëlsfeest (herfst), Sint Maarten, Advent, Sint Nicolaas, Kerst, Driekoningen, Maria Lichtmis, Pasen, Pinksteren, en het Sint Jansfeest (midzomerfeest).

Levensbeschouwing

De school staat open voor alle kinderen, ongeacht de religieuze richting of levensbeschouwing. Dat betekent dat de vrijheid van ouders om hun kinderen in de eigen richting of levensbeschouwing op te voeden, volledig wordt gerespecteerd.

Onze school is aangesloten bij de Vereniging van vrijescholen. Op www.vrijescholen.nl kunt u meer informatie vinden over het vrijeschoolonderwijs.

Groei naar volwassenheid

De school begeleidt kinderen in hun groei naar volwassenheid. Deze groei kent drie hoofdfasen: de fase van 0 tot 7 jaar, de fase van 7 tot 14 jaar en de fase van 14 tot 21 jaar. Deze fasen brengen eigen ontwikkelingstaken mee voor het kind. De leerstof is hierop afgestemd.

In de eerste periode van 0 tot 7 jaar staan de lichamelijke ontwikkeling, de groei en de motoriek van het kind centraal. Door veel te spelen en te bewegen, door een regelmatige dagindeling en een veilige en aansprekende omgeving, wordt het kind 'baas in eigen lichaam'.

In de leeftijd van 7 tot 14 jaar uiten de psychische kwaliteiten zich in de manier van denken en willen, maar ook in het gevoelsleven van het kind. De aanleg om origineel, creatief en probleemoplossend te denken is in vrijwel ieder kind aanwezig. Het is aan de ouders en de leerkrachten om dat vermogen te versterken en te verzorgen. Daarna, tot in de pubertijd, komen de psychische kwaliteiten meer op de voorgrond. Het kind beleeft zichzelf en de omgeving dan in hoge mate in zijn gevoelens. Daarom tracht de leerkracht met het onderwijs allereerst bij het gevoelsleven van het kind aan te sluiten. Dat gebeurt als het kind voor iets 'warm' kan lopen, er enthousiast door wordt.

De school als ontwikkelingsweg van 4 tot 12 jaar: ieder jaar een stapje verder.

De kleine ontdekkingsreiziger: De kleuterklas

Waarom een kleuterklas?

Omdat we trachten het onderwijs te laten aansluiten op de ontwikkelingsbehoeften en karaktergesteldheid van het kind, vinden we het pedagogisch onderscheid tussen kleuterklas en onderbouw belangrijk. Dat brengen we met de term kleuterklas en klas 1 t/m klas 6 tot uitdrukking. De kleuter leert ontzettend veel, maar hij mag dat op kleuterwijze doen en hij wordt niet expliciet als 'leerling' benaderd.

De Ridderstag heeft drie kleuterklassen. De schooltijden van de kleuterklassen zijn van 08.30u tot 13.00 uur; 's middags zijn de kleuters vrij. In de klassen zitten kleuters van 4 tot en met 6 jaar bij elkaar. Zij blijven gedurende hun kleutertijd bij dezelfde leerkracht. De spelvoorwaarden zijn voor een 4-jarige echter anders dan voor een 5- of 6-jarige.

De activiteiten in de kleuterklas zijn daarom zo opgebouwd dat de kinderen zich op hun eigen niveau kunnen ontwikkelen. De oudste kleuters richten zich daarbij steeds meer op de overgang naar de eerste klas door middel van het doen van kleine opdrachten.

Inrichting van de kleuterklassen

De kleuterklassen zijn huiselijk en met aandacht ingericht. Al het materiaal is mooi gevormd: lappenpoppen en kabouters, keukengerei, wol, verkleedkleden en allerlei ander speelgoed waarmee de wereld van de volwassenen kan worden nagebootst en verkend. Het speelgoed is niet 'af'; het is bruikbaar voor meerdere doeleinden. Dat stimuleert de fantasie. Een kist kan een boot zijn, een winkel of...

Nabootsing en regelmaat bij kleuters

In de omgeving van de kleuter zijn de materialen, de kleuren en geluiden van belang, maar eerst en vooral het gedrag en de morele kwaliteiten van de volwassenen. Als de omgeving 'goed' is, zal het identificatieproces volop tot

ontwikkeling komen. De drang tot nabootsing, die elke kleuter eigen is, zal dan positief op het kind uitwerken. De kleuterpedagogie gaat op onze school sterk van de nabootsing uit.

Prentenboeken 'lezen'

De kleuter leert immers door zijn natuurlijke drang tot nabootsing. De leerkracht zal niet nadrukkelijk iets voordoen; wat hij of zij als vanzelfsprekend doet, bootsen de kinderen in hun spel na.

Ook herhaling, ritme en regelmaat bieden de kleuter houvast en wekken vertrouwen. Sprookjes en vingerspelletjes zijn bijvoorbeeld terugkerende elementen. De kleuter geniet als hij al weet wat er komen gaat.

De dag en de week kennen in de kleuterklas een vast ritme, evenals het jaar met zijn seizoenen en jaarfeesten.

Juist door het vele spelen, de liedjes en de verhalen, het ritme en de regelmaat wordt een basis gelegd waarop het kind straks, als het schoolrijp is, tot een actief lerend schoolkind kan uitgroeien.

Spel en beweging

De kleuterklas komt ruimschoots tegemoet aan de behoefte van de kleuter om te spelen en te bewegen. Spelen is immers noodzakelijk voor een gezonde lichamelijke en motorische ontwikkeling. Daarnaast nodigt spel het kind uit tot het ontwikkelen van fantasie. Fantasie is de basis voor creatief en probleemoplossend denken op latere leeftijd. In het vrije spel doen de kleuters sociale vaardigheden op die ze in latere leeftijdsfasen weer nodig hebben.

Met water en zand is het goed spelen

Iedere dag spelen de kleuters buiten. Zo kunnen ze de seizoenen aan den lijve ondervinden. Een regenachtige dag leidt niet tot binnen zitten, maar tot het aantrekken van de regenlaarzen en -broeken en heerlijk klieren met zand en water op het kleuterplein.

De kleuters hebben een eigen speelplaats met zandbak, waar ze naar hartenlust bezig kunnen zijn. De school beschikt over speel materiaal zoals emmers, schepjes, bezems, kruiwagens en kleuterfietsen.

Hoe ziet een dag in de kleuterklas eruit?

Elke ochtend begint met het vrije spel. De kleuters kiezen hun eigen spel of speelgoed. Sommigen verkleden zich met kleurige lappen, anderen bouwen hutten van kisten, koken, timmeren of spelen met de poppen. Gedurende het vrije spel is de leerkracht ook actief bezig met bijvoorbeeld brood bakken, fruit schillen of schoonmaken. De kinderen bootsen elementen daarvan na in hun spel. Ook willen ze 'juffie' graag helpen en zo ook 'echt werken'. Door de

kleuters in hun spel te observeren, krijgt de leerkracht een goed beeld van hun aard en ontwikkeling.

In het vrije spel doen de kleuters ervaringen op die een voorwaarde zijn voor de cognitieve, sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling van het jonge kind.

Na het vrije spel ruimen de kinderen het speelgoed op en gaan in de kring zitten voor het ambachtsspel. Dit spel sluit aan op de seizoenen en de feesten van het jaar en is opgebouwd uit muziek, zang en/of beweging. Bijvoorbeeld bewegingen die horen bij het zaaien, oogsten, hakken, zagen en spinnen. De kinderen nemen de bewegingen die de leerkracht voordoet, spontaan over. Op een natuurlijke wijze worden stemmingen, ritmische versjes en vertellingen uitgedrukt en ervaren in beweging en gebaren. Bijvoorbeeld de verwachtingsvolle stilte in het sprookjesbos met zijn reusachtige bomen.

Een rustpunt in de ochtend is de gezamenlijke maaltijd. Dan wordt het meegenomen fruit en drinken en het in de klas gebakken brood genuttigd. Na het eten spelen de kinderen buiten op het kleuterplein. Daarna is het tijd voor schilderen met waterverf, boetseren met bijenwas, tekenen of knutselen.

Iedere dag kent zijn eigen activiteit. Als alle teken- of boetseerspullen opgeruimd zijn, is het tijd voor het verhaal, meestal een (vaak te herhalen) sprookje. De kleuters kijken uit naar dit moment.

Ook in pedagogisch opzicht is het verhaal als afsluiting van de ochtend belangrijk. Het verhaal wordt niet voorgelezen, maar verteld door de leerkracht. Daarnaast bevat de vertelling woorden, begrippen en zinswendingen die de kleuter zelf nog niet zal gebruiken. Het persoonlijk contact en de eigen verhaaltrant van de leerkracht bevorderen de taalontwikkeling van de kleuter. Door het verhaal enkele weken terug te laten komen, kan het kind delen of elementen uit zichzelf terug vertellen, bijvoorbeeld in het spel thuis. De leerkracht legt moeilijke woorden en zinswendingen nooit uit. De kleuter pakt deze op in hun context en verwerkt ze later in zijn spel. Het wekt soms verbazing te horen hoe een kleuter een zin als *'hoewel de ijdele prins...'*, volkomen juist kan gebruiken.

Overstap naar de eerste klas

Als de kleuter overstapt naar de eerste klas, is het kind schoolrijp. Schoolrijpheid hangt niet alleen af van de kalenderleeftijd van het kind. Ook andere factoren spelen een rol, zoals de rijpheid op het gebied van de sociaal-emotionele, de motorische en denkontwikkeling. Denkt u hierbij bijvoorbeeld aan de evenwichtszin, het doelgericht spelen, taakbesef, concentratie, het abstracte begripsvermogen en het wisselen van de melktanden en/of het doorkomen van de achterste kiezen.

Vaak is er geen twijfel dat een kind schoolrijp is, soms wel. Om dit goed te kunnen beoordelen, is er nauw overleg tussen de leerkrachten, de Intern Begeleider en de ouders. Ieder jaar is er op school ook een aparte ouderavond over het thema schoolrijpheid.

Ik en de wereld: Klas 1 t/m 6

Schoolkoor klas 4 t/m 6

Leerstof als ontwikkelingsstof

De eersteklassers zijn echt leerling geworden. De leerkracht vertelt hun en laat hen beleven wat de wereld te bieden heeft. In de onderbouw (klas 1 t/m 6) is lesstof ontwikkelingsstof voor het gehele kind, zowel op cognitief als motorisch en sociaal-emotioneel gebied.

Vaste leerkracht

De leerlingen leren van en met elkaar in een vaste groep. Door de jaren heen leren zij samen te werken met anderen. Dit 'samenwerken' en 'samenleven' is een speerpunt in de didactiek van onze school. De leerlingen houden in principe de gehele schooltijd, van klas 1 t/m 6, dezelfde leerkracht. Het meegaan van de leerkracht biedt hem of haar de mogelijkheid om met de klas 'mee te groeien'.

De leerkracht die jaren intensief met de leerlingen werkt, kan de ontwikkeling van de kinderen nauwlettend volgen en daardoor kleine of grotere veranderingen bij het kind opmerken. Uw kind ontmoet echter niet alleen de eigen leerkracht, maar ook vakleerkrachten, waaronder klassenleerkrachten van andere klassen.

Vaklessen

Naast het onderwijs van de klassenleerkracht, krijgt uw kind al vanaf de eerste klas lessen van vakleerkrachten. Deze lessen komen iedere week op dezelfde dag en tijd terug en vormen een vast onderdeel van de dag. Tot de vaklessen op onze school behoren o.a. moderne vreemde talen, schilderen, muziek, handwerken, handvaardigheid, gymnastiek en vormtekenen. Uw kind maakt op deze manier kennis met alle klassenleerkrachten en vakleerkrachten die aan de school verbonden zijn. Uw kind wordt zo ook gekend en herkend door alle leerkrachten.

Periodeonderwijs

De klassenleerkracht onderwijst onder andere de vakken taal, rekenen, aardrijkskunde, plantkunde, geschiedenis en natuurkunde.

De leerkracht integreert de leerstof ook op andere wijze in vertelstof, beweging, gedichten of toneel. Deze vakken worden in een aantal periodes van drie à vier weken dagelijks gegeven. Op deze manier kan de opbouw goed en samenhangend tot stand komen en kunnen de leerlingen er geconcentreerd aan werken omdat ze hun aandacht niet hoeven te verdelen over (te) veel vakken.

De stof die uw kind in het periodeonderwijs krijgt aangereikt, beschrijft, tekent en verwerkt hij of zij zelf in een 'periodeschrift', dat na verloop van tijd eigenlijk een zelfgemaakt leerboek is geworden. In de lagere klassen geeft de leerkracht de teksten nog grotendeels aan. De illustraties maken de kinderen meestal zelf, ondersteund door schetsen of motieven op het bord. Elke periode komt twee tot vijf keer per jaar terug. De leerlingen krijgen zo de kans om de leerstof op te nemen en diepgaand te verwerken. Wordt de draad dan later weer opgepakt, dan blijkt er heel wat te zijn gebeurd; de stof is niet vergeten maar bezonnen en 'eigen' gemaakt.

Voorbeeld van een periodeschrift

Differentiatie in het onderwijs

In ons onderwijs komt het vrijwel niet voor dat een leerling een klas overdoet. We werken aan de hand van een leerplan voor de lesstof per klassenjaar. Ieder kind maakt een vergelijkbare ontwikkeling door. Toch ontstaan er binnen een klas verschillende niveaus. De leerkracht komt hieraan binnen de klas tegemoet met een veelzijdige pedagogische benadering en variatie in werkvormen. Het niveau van een leerling is zelden eenduidig: het kan motorisch, sociaal en emotioneel zeer 'bij de tijd' zijn, terwijl het bijvoorbeeld op kennisniveau achterblijft.

En ook het omgekeerde komt regelmatig voor. Door het kind aan te spreken naar hoofd, hart en handen, wil onze school het evenwicht tussen al deze factoren benadrukken. Een evenwicht dat er in elke leeftijdsfase anders uit zal zien.

In het schooljaar 2007-2008 is de school gestart met aanvullend onderwijs binnen de reguliere lestijden voor leerlingen die meer of juist wat minder aankunnen dan hun klasgenootjes (zie ook pagina 29). Deze leerlingen krijgen in een kleine groep lesstof op maat aangereikt. Het

lesprogramma is zorgvuldig opgebouwd, doorgelicht en geëvalueerd zodat er een goede balans ontstaat.

Jaarfeesten

De jaarfeesten zoals het Sint Michaëlsfeest, Sint Maarten, Kerstmis, Pasen, Pinksteren en het Sint Jansfeest, zijn vaste momenten in het schooljaar. Zowel de leerkrachten en leerlingen als ouders nemen deel in de organisatie en de viering van deze feesten. Iedere klas viert het feest in overeenstemming met de leeftijdsfase van de betreffende klas. De feesten staan niet op zichzelf maar zijn onderdeel van de lesstof door middel van verhalen, muziek, toneel en handvaardigheid.

Het *feest van Sint Maarten*, bijvoorbeeld, vieren de klassen 1 t/m 3 met het uithollen en versieren van een knol en een optocht naar het park waar het verhaal van Sint Maarten wordt uitgebeeld en Sint Maarten ook in levenden lijve verschijnt. Klas 4 helpt de lagere klassen bij het versieren van hun knolletjes en beleeft 's avonds, samen met klas 5, een eigen avontuur waarvoor moed en samenwerking nodig zijn. Klas 6 tovert het klaslokaal om in een heus restaurant, waar het heerlijk vertoeven is.

Het *pinksterfeest* is sinds enkele jaren verbonden aan het kennismaken met andere culturen. In de ochtend vinden er voor klas 1 t/m 6 workshops plaats op het gebied van bijvoorbeeld dans, toneel, muziek en eten uit andere culturen. Later op de dag dansen leerlingen van klas 4 ronde meiboom op het schoolplein, en laten de leerlingen ballonnen opstijgen met vredesboodschappen.

In het korte bestek van deze schoolgids is het niet mogelijk om alle feesten uitgebreid te beschrijven, maar de leerkrachten informeren u graag.

Sint Jan. De zesdeklassers zijn klaar voor de vuurproef.

Getuigschriften en oudergesprekken

Aan het einde van ieder schooljaar ontvangt u een getuigschrift waarin de ontwikkeling en de vorderingen van uw kind staan beschreven. Ieder jaar vinden er oudergesprekken plaats over uw kind en zijn of haar leervorderingen. Op ouderavonden is er gelegenheid het werk van uw kind in te zien. De vorderingen door het jaar heen worden bijgehouden in het leerlingvolgsysteem. Als ouder of verzorger kunt u altijd een gesprek met de leerkracht aanvragen. Vanaf de eerste klas vinden twee maal per jaar landelijk genormeerde toetsen plaats in de vakken taal en rekenen.

Klassenpresentaties

Drie maal per jaar vinden er op het podium in de grote zaal klassenpresentaties plaats van klas 1 t/m 6. Deze presentaties zijn de meest levendige vorm van rapportage. De leerlingen tonen ouders en/of verzorgers, familieleden en geïnteresseerden met welke leerstof zij de afgelopen maanden bezig zijn geweest. De leerlingen tonen dat in een (zelfgeschreven) toneelstuk in een moderne vreemde taal, mechanicaproeven, een lied... Door het jaar heen kan de klassenleerkracht de ouders en/of verzorgers uitnodigen voor een kleine toneelvoorstelling van de eigen klas.

Schoolverlatertoets

In de zesde klas wordt een schoolverlatertoets afgenomen. Onze school maakt gebruik van de NIO-toets. NIO staat voor de Nederlandse Intelligentietoets voor Onderwijsniveau. Deze toets meet de vermogens en schoolvaardigheden van de leerling. Gesteund door de resultaten van de NIO-toets wordt door de klassenleerkracht een getuigschrift en een onderwijskundig rapport opgesteld. Het eindadvies voor het vervolgonderwijs maakt hiervan deel uit.

Naar het voortgezet onderwijs

Als de gehele onderbouw doorlopen is, beschikken de kinderen over een brede basis om op verder te gaan. Uit reacties van het voortgezet onderwijs blijkt dat onze leerlingen opvallen door hun algemene ontwikkeling, ruimtelijk inzicht, initiatiefkracht en goede sociale vaardigheden. Na de zesde klas kunnen de kinderen doorstromen naar de bovenbouw van een vrijeschool of naar het regulier voortgezet onderwijs. De Ridderslag heeft geen eigen bovenbouw. Veel leerlingen stromen uit naar het vrije voortgezet onderwijs in Den Haag, Rotterdam, Leiden of Zeist; ongeveer 60%. De overige 40% gaat naar regulier vmbo-t-, havo- of vwo-vervolgonderwijs. De examens voor zowel vmbo-t, havo als vwo zijn geïntegreerd in de voortgezette vrijeschoolopleidingen. De bovenbouwen in Rotterdam en Den Haag kennen daarnaast een praktijkstroom die leerlingen voorbereidt op het beroepsonderwijs.

De ontwikkeling van het kind in vogelvlucht klas 1 t/m 6

De ontwikkeling van het kind in de basisschoolleeftijd vormt het uitgangspunt van het onderwijsaanbod. Voordat we in het volgende hoofdstuk nader ingaan op de lesstof, schetsen we de ontwikkeling van het kind in vogelvlucht.

Klas 1

Als uw kind naar de eerste klas gaat, is de kleutergestalte met mollige handjes en 'kleuterbuik' aan het verdwijnen. De tandenwisseling is al bezig of gaat beginnen. De fysieke ontwikkeling van het kind is grotendeels voltooid. Een nieuwe ontwikkelingsfase breekt aan. De eersteklasser wil leren, weten en kunnen. Echter nog niet in abstracte theorieën, maar in levende beelden. Een eersteklasser leert niet alleen met zijn hoofd, maar ook met zijn hart en handen. Voor de eersteklasser is iets pas waarachtig als hij het kan beleven en doen.

Klas 2

Tweedeklassers maken een dynamische levensperiode door. De overstap van kleuter naar eersteklasser is afgesloten, maar de fantasie en beweeglijkheid zijn nog volop aanwezig. De tweedeklasser is zowel engel als bengel. Vol streken als de vos Reinaert, of even engelachtig als de heilige Franciscus. In de tweede klas is altijd iets te beleven!

Klas 3

De derdeklasser is harmonisch en vaak sterk groepsgericht. Wel is duidelijk te merken dat het kind een levensperiode gaat afsluiten. De derdeklasser wordt zich bewust van wat er om hem heen gebeurt en vooral hoe er wordt gereageerd. Hij ziet en erkent de verschillen tussen hem en zijn klasgenoten. Vanzelfsprekende regels kunnen derdeklassers al goed hanteren.

Klas 4

Dan de vierde klas! De kinderen zijn nu 9 à 10 jaar. Op deze leeftijd verdwijnt de vanzelfsprekendheid waarmee het kind alles opneemt. Meester of juf is niet langer de natuurlijke autoriteit die alles weet en kan: *"Meester weet wel veel, maar heeft zo'n rare neus, belachelijk gewoon"*. In de vierde klas ontstaat een breuk tussen het 'ik' en 'de wereld'. Het kind voelt zich teruggeworpen op zichzelf, is soms eenzaam en kan ook een sterk bewustzijn van de dood hebben. Het kind gaat twijfelen, vraagt zich bijvoorbeeld af of zijn ouders wel zijn echte ouders zijn. De vierdeklasser bekijkt zichzelf en de ander met een kritisch oog.

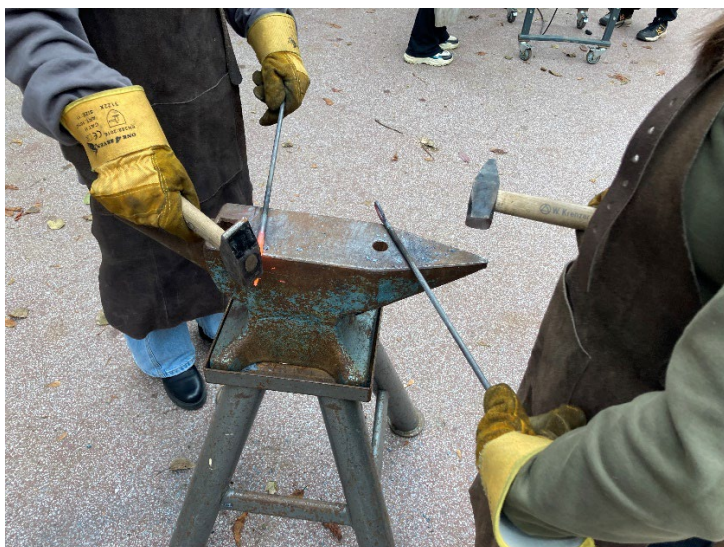
Klas 5

De scheiding tussen 'ik' en 'de wereld' heeft ook een positieve zijde. De eigen individualiteit wordt beter beleefbaar. Eerst aarzelend en schoksgewijs, maar gestaag groeit het vermogen de wereld nauwkeurig en objectief waar te nemen. De vijfde klas is vaak de meest harmonische klas van de basisschool. Een vijfdeklasser straalt zowel fysiek als geestelijk uit in evenwicht te zijn.

Klas 6

De kinderen zijn ongeveer 12 jaar oud en staan aan het begin van de pubertijd. Ze ruiken de vrijheid en het 'ware leven'. Toch hecht een zesdeklasser nog sterk aan een volwassene die ze kunnen vertrouwen. Zijn veiligheid en zekerheid ontleent hij aan vertrouwde situaties en redelijke grenzen en regels. Het logisch redeneren en gelijk behalen wordt een interessante en spannende bezigheid. Hiermee legt de zesdeklasser de basis voor een zelfstandig oordeelsvermogen. De zesdeklassers bewegen zich tussen geborgenheid en ontdekking, begrenzing en vrijheid. Zeker in deze leeftijd moet de leerstof echte interesse opwekken. In hun zoektocht naar het wankel evenwicht, is het belangrijk dat de leerling door de leerkracht wordt gezien en begrepen.

Het ijzer smeden als het heet is: Leerstof als levensstof

Onze leerlingen leren met hoofd, hart en handen. In de zesde klas is de smid een dagdeel samen met de leerlingen aan het werk. Geen smeedwerk zonder plan. Geen plan zonder enthousiasme. Geen werkstuk zonder inzicht en daadkracht. Niet alleen bij het smeden maar bij alle vakken. Leren met hoofd, hart en handen geeft ook ruimte aan differentiatie in het onderwijs. Zowel aan hoofd- als handvaardige leerlingen biedt onze school extra onderwijsstof binnen de gewone schooltijden.

Opbouw van het lesprogramma

Uw zoon of dochter brengt ruim acht jaar door op de basisschool. De school is gedurende die acht jaar een plek waar het kind samenwerkt met anderen, zich ontwikkelt, vaardigheden en kennis verwerft en plezier maakt. Ouders en leerkrachten spelen in deze ontwikkeling een belangrijke rol. Voor u als ouder is het belangrijk om inzicht te hebben in bijvoorbeeld het leerplan van de school, de inhoud van de verschillende vakken, omgangsprotocol, beleid inzake dyslexie, aandacht voor leerlingen die extra zorg behoeven en schooluitjes.

De school werkt volgens het leerplan voor vrijescholen: *Ik zie rond in de wereld*, waarin ook de kerndoelen verwerkt zijn. Daarover meer op pagina 32. Onderstaand treft u een korte schets aan van de opbouw van het leerprogramma van de kleuterklas t/m klas 6. We beginnen met een van de pijlers: de vertelstof.

Vertelstof: Van lieve fee tot stoere Romein

Verhalen vertellen is van alle tijden. Door middel van vertellen wordt belangrijke kennis over het (over)leven en vaardigheden overgebracht van volwassene op kind, van meester op leerling. Ook in onze tijd zijn verhalen populair: denkt u maar aan het Gouds Verhalenfestival, of, dichter bij huis, aan het vertellen over de dieren die u en kind tijdens een fietstocht zien.

Vertelstof is de rode draad waarlangs de ontwikkeling van het kind verloopt en die verweven is in de schoolvakken. De verhalen zijn afgestemd op de ontwikkelingsfase waarin de leerlingen zich bevinden en boeien de leerlingen omdat ze innerlijk weten: "Het gaat over mij!". Verhalen zorgen daarnaast voor plezier, herkenbaarheid, het oproepen van beelden, spanning, het stimuleren van de fantasie en het ontwikkelen van taalgevoel. In de kleuterklassen wordt een verhaal een aantal weken herhaald, zodat de kinderen het gaan herkennen en beleven, zoals *Vrouw Holle* en *Raponsje*. In sprookjes is het goed en het kwaad voelbaar en beleefbaar voor de kleuter, terwijl het toch een verhaal blijft.

Sprookjes passen ook nog bij de eerste klas. Menselijke, sociale en geestelijke waarheden worden kleurrijk gebracht zonder beoordeling. Het accent ligt op moed, doorzettingsvermogen en vertrouwen. De held gaat op pad, overwint tegenslag, vervult opgaven en bereikt zijn of haar doel. Zoals de held op weg gaat, zo betreedt de eersteklasser de 'grote school'.

In de tweede klas maken de kinderen kennis met *fabels en heiligen-legenden*. Fabels gaan over dieren, zoals bijvoorbeeld de raaf en de vos. Al deze dieren hebben een menselijke eigenschap: egoïsme, sluwheid, lef, angst, bescheidenheid of onzekerheid. De kinderen herkennen iets daarvan bij zichzelf of bij anderen. De legendes bevatten daden uit het leven van heiligen, zoals Franciscus van Assisi. Onzeierendag op 4 oktober komt voort uit de verhalen over deze heilige die met de dieren kon spreken. De verhalen over heiligen gaan ook over moed en angst, onzekerheid en vertrouwen, gevoelens die het kind zal herkennen.

De derdeklassers horen de verhalen van het *Oude Testament*. De verhalen zijn niet kerkelijk, maar zuiver pedagogisch bedoeld. De verhalen over de schepping van de wereld en de gang van een volk op zoek naar een thuis, sluiten aan bij de vragen van de derdeklasser naar het waarom en de zin van de dingen.

De raaf en de vos - Jean de la Fontaine

Meester raaf zat in een eikenboom.
Hij klemde in zijn bek een heerlijk brokje kaas uit Gouda.
Meester vos, gelokt door deze droom van geur, keek op en sprak: "*Doctor honoris causa*,
U met uw wijs en alziend oog
En met uw glanzend zwarte toog,
Als ook uw stemorgaan zo mooi is als uw veren
dan moet toch ieder dier u als een feniks eren!"
Meester raaf, ontroerd door zo veel eer,
Wipte van tak tot tak en boog zich wat naar voren,
Keek toen trots over zijn snavel neer
Op meester vos en om zijn stem te laten horen
Gaapte hij met zijn bek héél wijd.
Maar ja, de kaas was hij toen kwijt.
Hij hapte er nog naar, keek treurig naar beneden.
De vos pakte zijn prooi en fleemde toen tevreden:
"Denk eraan, mijn waarde heer,
Elke vleier schenkt zijn eer
Aan door 't lot verwende vrienden
Die zichzelf belangrijk vinden.
Deze wijze les, helaas,
Kost u wel dit brokje kaas!"
Beschaamd verborg de raaf zich in de eikentakken
En kraste toen wat laat: "Mij zul je niet meer pakken!"

Van het Oude Testament stapt de inmiddels vierdeklasser naar de Noorse mythologie. De *Edda* bevat verhalen en liederen uit de 9de tot en met de 13de eeuw over Noorse helden en goden, zoals Donar en Wodan, de naamgever van onze woensdag. De vertelstof loopt parallel met de beleving van de vierdeklasser: het achterlaten van een bekende wereld om een nieuwe binnen te gaan en daarbij te vertrouwen op eigen wilskracht. De verhalen van de strijd tussen

de goden- en reuzenwereld zijn verhalen van het leven zelf, over list en bedrog, moed en strijd. Deze stoere verhalen versterken het 'ik' van de leerlingen.

De mythologie van de Grieken doet zijn intrede in de vijfde klas. De goden zijn ontmaskerd; de vijfdeklasser verbindt zich met het abstracte denken en richt zich meer op de fysieke wereld. De verantwoordelijkheid voor eigen daden, zo duidelijk in de Griekse sagen aanwezig, sluit hierop aan.

De zesdeklasser vliegt uit, zoals de Romeinen uitzwermden over Europa en overal hun sporen achterlieten. Geschiedkundige verhalen uit de Romeinse tijd en de daarop volgende Volksverhuizingen en de Middeleeuwen zijn de vertelstof voor de zesde klas, naast Oosterse en Arabische verhalen.

Deze sluiten aan op de belevingswereld van de twaalfjarige, die abstracties, logica en oorzaak-gevolg steeds bewuster gaat waarnemen.

De vertelstof is verwerkt in het periodeonderwijs en de vaklessen, die hierna worden beschreven.

Periodeonderwijs: Taal, rekenen en meer

De eerste uren van de schooldag staan in het teken van het periodeonderwijs. Het leerjaar is verdeeld in periodes van een aantal weken. In deze weken staat steeds één bepaald vak centraal, zoals heemkunde, taal, rekenen, aardrijkskunde, geschiedenis, enz. Deze periodes wisselen elkaar af, zodat de leerlingen tijd krijgen om het geleerde te laten bezinken en te verdiepen. De klassenleerkracht geeft de vakken van het periodeonderwijs.

Taal

De school heeft een systematisch aanbod voor spelling en het eerste leesonderwijs, volgens de methodiek van José Schraven.

De motorische vaardigheden die uw kind nodig heeft voor het schrijven, oefent hij met het tekenen en vormtekenen. Lopen en spreken op ritme aan de hand van kinderversjes ondersteunen het proces; schrijven is nauw verbonden met het luisteren en spreken.

Het lezen volgt op het schrijven. De kinderen lezen de letterbeelden eerst vanaf het schoolbord, dan vanuit hun eigen schrift en vervolgens uit boeken.

Het maken van zinnen

De tweedeklassers ontwikkelen taalgevoeligheid en taalkennis aan de hand van toneelspel, versjes en ritmiek. Het schrijven sluit aan op wat de kinderen hebben

gehoord en zelf gesproken. In het tweede jaar is er onder andere aandacht voor combinaties van klinkers. De kinderen oefenen in het vormgeven van letters en de verbindingen ertussen. Vormtekenen dient als voorbereiding op de overgang naar het aan elkaar schrijven in de derde klas.

Vanuit de beelden van de vertelstof maken de derdeklassers kennis met de werkwoorden, de zelfstandige en de bijvoeglijke naamwoorden. Spellingregels en gebruik van leestekens krijgen betekenis en toepassing. Open en gesloten lettergrepen krijgen in het derde jaar eveneens aandacht. De taal krijgt nu kader en vorm. De leerlingen schrijven zelf verhaaltjes en versjes die aansluiten op de stof of voortvloeien uit de eigen beleving. Technisch en begrijpend lezen gaan voort.

Samenhangend met de beelden uit de Edda, waarin toekomst, heden en verleden aan bod komen, leert de vierdeklasser de werkwoordstijden en -vervoegingen. Gedichten, spraakoefeningen en rijm komen aan bod en dienen mede als oefening voor goed taalgebruik en sociale vaardigheden. De leerling schrijft opstellen en verhalen om in woorden uitdrukking te leren geven aan eigen belevenissen.

Spelling van werkwoordsvormen en de samenhang tussen vormen, tijd en onderwerp, vormen de leerstof voor de vijfde klas. Aangevuld met de actieve en passieve vorm van het werkwoord, trappen van vergelijking en directe en indirecte rede, wordt de grammatica verdiept. Deze kennis past de vijfdeklasser toe in werkstukken die hij afwisselend met de hand schrijft of met de computer maakt. Het behandelen van uitdrukkingen en zegswijzen brengt dubbelzinnigheden in het taalgebruik aan het licht.

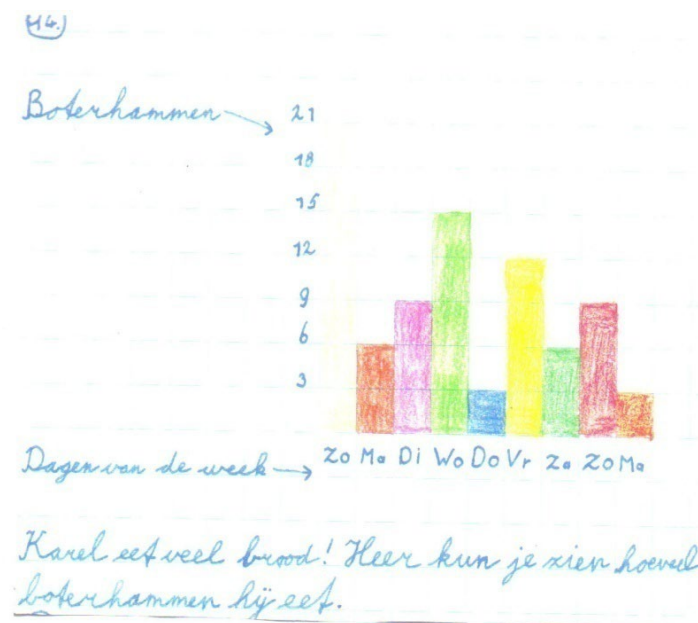
De zesdeklasser oefent zich in het ontleden van zinnen, in het helder en duidelijk schrijven in verschillende stijlen en vormen, waaronder ook brieven, en in het discussiëren en luisteren als sociale vaardigheid. Hiermee grijpt de taal terug op de redevoeringen in de Romeinse tijd.

Rekenen

De eersteklassers leren rekenen vanuit het doen. Tellen met kastanjes, kralen en ballen en met handen en voeten door middel van klappen en stampen. De eerste tafels van vermenigvuldiging oefenen de leerlingen door middel van ritmisch lopen om vervolgens de stof te verwerken in het periodeschrift: optellen, aftrekken, delen en vermenigvuldigen.

In de tweede klas passen de leerlingen deze vier hoofdbewerkingen op talloze wijzen toe om goed thuis te raken in de wereld van de getallen. In deze klas wordt een begin gemaakt met het automatiseren van de tafels van vermenigvuldiging en worden getallen tot 100 verdeeld in groepen.

De tafels van 1 t/m 12 dient de derdeklasser te beheersen. In de derde klas rekenen de leerlingen aan de hand van situaties uit het dagelijks leven, zoals kassabonnen en prijzen van producten.

De boterhammen van Karel

De vierdeklasser begeeft zich in de wereld van de breuken en bekwaamt zich in het vermenigvuldigen met twee cijfers. Daarnaast blijft hij oefenen met grotere getallen en het hoofdrekenen, dat in het vijfde jaar wordt uitgebreid naar wegen en meten. Het metrieke stelsel doet zijn intrede: omtrek, oppervlakte en inhoud. Tevens leert de vijfdeklasser breuken vermenigvuldigen en delen.

De zesde klas beoefent het rekenen naar aanleiding van praktische situaties: breuken en procenten in bankzaken, verhoudingen op schaal zoals op landkaarten, en de basiswetten van de meetkunde, zodat de geheimen van cirkels, drie- en veelhoeken zich laten ontrafelen.

De school maakt vanaf klas 1 gebruik van materiaal van de methode Getal & Ruimte Junior.

Heemkunde

Heemkunde legt de basis voor de latere aardrijkskunde, biologie en geschiedenis. In de eerste klas is heemkunde erop gericht belangstelling te wekken voor de natuur, voor planten en voor dieren. Het gaat hierbij om de directe omgeving waarin de leerlingen wonen en leven. Ook in de tweede klas stimuleert heemkunde de kinderen tot een bewustere en fantasievolle verbinding met de eigen omgeving. In de derde klas is er meer gerichte aandacht voor de omgeving en hoe deze is ontstaan. Er komen nieuwe elementen bij, bijvoorbeeld de relatie tussen mineralen, planten, dieren en mensen en hoe deze elkaar nodig hebben.

Tekening over de bijen en de imker, klas 2

Vanaf de vierde klas gaat heemkunde over in aardrijkskunde, biologie en geschiedenis en heeft dan vooral betrekking op de eigen woonomgeving. De leerling maakt kennis met de historische, culturele, sociale en economische ontwikkelingen van de stad. Een bezoek aan de Goudse Glazen en een stadswandeling kunnen deel uitmaken van deze lessen. Verder leert de vierdeklasser zijn eigen plaats in de wereld te vinden en te bepalen met behulp van de windrichtingen, het kompas en het tekenen van eenvoudige kaarten..

Aardrijkskunde

Vanuit de eigen woonplaats verkent de vierdeklasser Nederland: dijk aanleg, kanalisatie en polders komen aan bod, naast topografische kennis van steden, wegen, kanalen en spoorlijnen. In de vijfde klas volgen de leerlingen (figuurlijk) een van de grote rivieren van oorsprong tot monding. Ook een product wordt van grondstof tot eindproduct gevolgd. De leerlingen leren gedetailleerde kaarten en tekeningen maken. De zesdeklassers gaan aan het werk met klimaten en leefomgevingen, gebergten en gesteenten. De topografische kennis breidt zich uit naar andere werelddelen.

Geschiedenis

De vroege culturen tot en met de Griekse cultuur komen in de vijfde klas aan bod. De zesdeklasser verdiept zich in de opkomst en ondergang van Rome, de volksverhuizingen en de Middeleeuwen. Denkt u bijvoorbeeld aan Karel de Grote, de kruistochten en de pracht en praal van de islamitische rijken.

Dierkunde, plantkunde, biologie en mineralogie

Bij al deze vakken gaat het om de samenhang met de mens. Zo heeft de vierde klas een dierkundeperiode: wat verbindt de mens met de dieren en de dieren met de mens? De leerlingen werken dit thema onder andere uit in tekst en gedicht, teken- en boetseerwerk. In de hogere klassen werken de leerlingen in de schoolmoestuin waar ze zelf zaaien, planten en oogsten. Op de website van de school kunt u een diavoorstelling over de schooltuin bekijken. In de vijfde klas wordt plantkunde aangeboden als inzicht in de samenhang en totaliteit van het plantenrijk. Biologie in de zesde klas, tot slot, krijgt vorm in het onderzoeken van de dode, minerale natuur in samenhang met plant, dier en mens.

Van graan tot brood: de bakker

Natuurkunde

De natuurkundeperiode in de zesde klas begint bij fenomenen uit het leven. Het zelf waarnemen en beschrijven van verschijnselen met betrekking tot geluid, licht, warmte, elektriciteit en magnetisme zijn belangrijk. Wat is er te zien, te ruiken, te voelen en te beleven? De zesdeklasser oefent zijn zintuigen en leert wetmatigheden.

Vaklessen:

Moderne vreemde talen, muziek, sport en spel

Al vanaf de eerste klas krijgt uw kind vaklessen. Deze lessen worden meestal gegeven door vakleerkrachten of andere klassenleerkrachten, zodat uw kind aan verschillende docenten went. Samen met de vertelstof en het periodeonderwijs vormen de vaklessen één geheel waarin de leerling vaardigheden leert voor zijn verdere leven. De vaklessen maken deel uit van het normale lesrooster en worden op vaste dagen en tijden gegeven.

Moderne vreemde talen

Engels en Frans zijn de moderne vreemde talen die op onze school onderdeel zijn van het vaste onderwijspakket. In de eerste klas raakt het kind spelend en zingend vertrouwd met de klanken en het ritme van Engels, om in de tweede en derde klas het luisteren en spreken in praktijk te brengen. Door middel van spel, rijm, verhalen en toneel oefenen de tweede en derde klas hun kennis van voorwerpen, lichaamsdelen, dagelijkse activiteiten, seizoenen, dagen, maanden, kleuren en getallen. In de vierde klas komen grammatica, schrijven en lezen

aan bod. Dit als voorbereiding op het lezen van een eenvoudig boek in de moderne vreemde taal in de vijfde en/of zesde klas.

Frans wordt aangeboden vanaf klas 4.

Handwerken

In het leren beheersen van verschillende technieken, het afmaken van het werk en het hantieren van natuurlijke materialen zijn de drie ontwikkelingsgebieden – het denken, voelen en willen - terug te vinden. De leerstof van het vak handwerken is gerelateerd aan de leer- en vertelstof in de desbetreffende klas.

Fluitenzakken voor de choroï-fluit, klas 2

In de eerste klas ligt de nadruk op het aanleren van de breitechniek. Deze techniek hangt nauw samen met het schrijfonderwijs en het leren ordenen, een vaardigheid die weer voor het rekenen van belang is. Aan het einde van het jaar kan ieder kind op zijn niveau zelfstandig breien.

Op het programma van de tweedeklasser staat het leren haken. Haken ondersteunt het automatiseren van de leerstof en het lopend schrift. In de derde klas sluit het kind een bepaalde periode in zijn ontwikkeling af en maakt hier-

voor een symbolisch werkstuk, bijvoorbeeld een pop. Verschillende technieken, zoals rondbreien en jacquardbreien, staan centraal. In de vierde klas vindt een overgang plaats van de ontstaanstechnieken (breien, haken, weven) naar de versierende technieken. De leerlingen leren 'kruisen' in vele toepassingen, zoals kruissteek en knooptechnieken. Van 'kruisen' gaat het naar 'handen' in de vijfde klas: verwerkings- en versieringstechnieken zoals stofschilderen, appliceren en vilten. Zo ontstaan handpoppen of ovenhandschoenen. De zesdeklassers maken werkstukken die aansluiten bij hun belevingswereld. Het maken van een tas of rugzak symboliseert bijvoorbeeld de bagage van de afgelopen zes jaar waarmee de leerlingen de wijde wereld in trekken. In dit jaar werken de leerlingen ook aan hun theoretische kennis door middel van een spreekbeurt en een scriptie over een aan handwerken gerelateerd onderwerp. Technieken zoals poppen maken, natvilten, spinnen, borduurtechnieken, raamweven en vlechten zijn de rode draad gedurende de zes schooljaren. Uiteraard vormen creativiteit, plezier en de voldoening van het maken van een werkstuk een belangrijk aspect voor de leerling.

Handvaardigheid

Concentratie, inspanning en doorzettingsvermogen zijn nodig om ruwe materialen als hout en klei vorm te geven. Door (gebruiks)voorwerpen te maken, worden leerlingen handig en oefenen ze de fijne motoriek en het voorstellingsvermogen. Kleuters maken bloemen en bijen van bijenwas dat ze eerst moeten kneden en warm maken.

In de vijfde klas en zesde klas krijgen leerlingen houtbewerking aangeboden en maken ze gebruiksvoorwerpen of speelgoed. Dit gebeurt door middel van gutsen van holle en bolle vormen. Op de foto hiernaast ziet u een leerling bezig met het decoreren van een schaar in het kader van het gemeentelijk Scharenproject.

Vormtekenen

Vormtekenen doet een beroep op de fijne motoriek, de vormkracht en het voorstellingsvermogen. Het kan immers behoorlijk lastig zijn om een vorm in spiegelbeeld te tekenen of het juiste perspectief op papier weer te geven. De eersteklassers oefenen zich in het kloppend maken van de vorm, waarbij links en rechts evenwichtig worden ontwikkeld. In de tweede en derde klas is beweging, bijvoorbeeld het lopen van de vorm, een voorbereiding op het tekenen ervan. Vlechtmotieven en onder-boven symmetrie komen in de vierde klas aan bod. Terug in de tijd is het motto van de vijfde klas, waar motieven uit onder andere de Oudgriekse en Babylonische cultuur de revue passeren en aansluiten bij de behandelde cultuurgeschiedenis. In de zesde klas verandert het vormtekenen geleidelijk in meetkunde en perspectieftekenen.

Schilderen

Bij het schilderen staan de kwaliteiten van kleuren en de beleving ervan centraal. Wat gebeurt er bijvoorbeeld als geel en rood elkaar ontmoeten of als blauw en rood elkaar willen opeten?

Rond de vierde klas staat het schilderen meer in het teken van de jaargetijden en thema's uit de leer- en vertelstof, zoals planten en dieren. De vijfdeklasser oefent een realistische weergave van de dingen, en in de zesde klas kan sluiëren aan bod komen, een techniek waarbij verf in lichte laagjes over elkaar wordt aangebracht om zo een bepaald patroon te vormen.

Muziek

Het is de toon die de muziek maakt. Vanaf de eerste klas is muziek een actief onderdeel van de leerstof. Lieder over heiligen, ridders en de seizoenen, maar ook Joodse en Afrikaanse traditionele zang. De kinderen leren fluit spelen en zingen met begeleiding van een instrument. De kinderen hebben een eigen fluit die de verdere jaren meegaat. De tweedeklassers oefenen ritme en melodie. In het derde jaar werken de leerlingen aan gehoorsvorming, mede met het oog op het notenschrift, waarmee aan het einde van het derde leerjaar vaak wordt begonnen. De canon doet in de vierde klas zijn intrede, waarbij maatsoorten en ritme worden geoefend met instrumenten. De vijfde- en zesdeklassers oefenen meerstemmigheid en intervallen.

Klas 4 t/m 6 vormen samen het schoolkoor dat menig jaarfeest en klassenpresentatie van een feestelijke noot voorziet. Onlangs is er een cd uitgebracht met liederen van het schoolkoor.

Spel en gymnastiek

Kinderen willen bewegen. Op het schoolplein in de pauzes of bij de lessen gymnastiek. In de eerste en tweede klas is het bewegen gericht op ruimtelijke oriëntatie. Het spel bestaat onder andere uit kringspelen, touwtje springen, bal werpen en vangen. Spel wordt gymnastiek vanaf de derde klas, waarin veel aandacht is voor het vrij bewegen aan de toestellen. Vanaf klas 4 wordt er ieder jaar meer aandacht besteed aan verschillende vormen van turnen. Daarnaast krijgen de spelen steeds meer een 'sport'-karakter. In de lessen is er veel aandacht voor techniek, tactiek en samenspel en sportiviteit.

Levenskunst

Vanaf de eerste klas krijgen de leerlingen wekelijks een vorm van levensbeschouwing aangeboden. Vaak vindt dit plaats in de vorm van een verhaal waarin een gevoel of kwaliteit ligt besloten, zoals verwondering, eerlijkheid of rechtvaardigheid. De inhoud van de lessen groeit met de kinderen mee en past bij de ontwikkelingsmomenten die in betreffende klas aan de orde zijn. Het doel van deze lessen is niet om de leerlingen te onderwijzen maar om de objectieve belangstelling die kinderen van nature hebben, te blijven voeden.

Burgerschap

Scholen hebben een wettelijke opdracht om burgerschap, sociale cohesie en sociale integratie op een doelgerichte en samenhangende wijze bij hun leerlingen te bevorderen.

Het vrijeschoolonderwijs kent drie hoofddoelen: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming. De doelen die we vaststelden voor burgerschap zijn eenvoudig te relateren aan deze hoofddoelen:

Kwalificatie en Burgerschap: onze leerlingen moeten kennis en inzicht krijgen in onze samenleving en de diversiteit daarin, de werking van onze democratische rechtsstaat en de eigen rol daarin.

Socialisatie en Burgerschap: we moeten onze leerlingen inwijden in een democratische cultuur en hen stimuleren tot een vreedzame en humane houding ten opzichte van anderen en de 'omgeving': de wereld om hen heen.

Persoonsvorming en Burgerschap: het is belangrijk om te reflecteren op de eigen identiteit, om betekenis te geven aan de wereld om je heen en de eigen rol daarin. En daarnaast: het is belangrijk om te bepalen hoe je je tot de ander en de wereld om je heen wilt verhouden.

Ons baserend op de wet, de basiswaarden en de kerndoelen heeft de school doelen voor ons burgerschapsonderwijs op onze school vastgesteld. Bij ieder doel gaat het om de componenten kennis, vaardigheden, attitude en reflectie. Via de gekozen doelen richten we ons op de persoonsvorming van de leerlingen en de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties. Onze doelen zijn:

1. We voeden onze leerlingen op tot fatsoenlijke evenwichtige mensen die respectvol (vanuit duidelijke waarden en normen) omgaan met zichzelf, de medemens en de wereld om hen heen.
2. Wij voeden onze leerlingen op tot personen die weten wat democratie inhoudt en die daar ook naar handelen. Ze leren hun mening over actuele en maatschappelijke thema's te verwoorden en kunnen een standpunt innemen.
3. We voeden onze leerlingen op tot mensen die (ook digitaal) 'meedoen', die (al dan niet digitaal) actief betrokken willen zijn bij de samenleving, die gericht zijn op (digitale) samenwerking en die iets voor anderen willen betekenen, op nationaal- en internationaal niveau.
4. We voeden onze leerlingen op tot personen die kennis hebben van, en respect hebben voor, andere opvattingen en overtuigingen (culturen, religies, levenswijzen), tot leerlingen met een goed zelfbeeld, met (eigen) opvattingen en een eigen (persoonlijke) identiteit.

Burgerschap komt op integrale wijze voor in ons onderwijsaanbod.

- **Wij werken met periodeplannen:** daarin zijn verwerkt welke doelen er behaald dienen te worden, hoe dit samenhangt met de periode ervoor en erna, en welk aanbod er komt en met behulp van welke instrumenten, methoden en activiteiten.
- **Ochtendspel en opmaat:** in iedere klas wordt dagelijks samen geopend met een koppeling naar/aan de periode(doelen), seizoenen en jaarfeesten.
- **Vertelstof en verhalen:** in ieder leerjaar worden verhalen uit diverse tijden, delen van de wereld, culturen en religies ingezet voor de (burgerschaps)vorming van leerlingen.
- **Jaarfeesten:** wij vieren jaarfeesten met de gehele gemeenschap, waarbij klassen en leerlingen samen zijn en werken en dus waarden en normen oefenen.
- **Methodiek sociale vaardigheden:** spelvormen, pedagogische verhalen en gouden regels uit de regenboogtraining.
- **Gedragsaanpak:** we hebben onze verwachtingen van het gedrag van leerlingen geformuleerd in gedragsregels en consequenties.
- **Intervisie gedrag:** om onze inzet te ondersteunen houden we periodiek klassengesprekken en doen we ook oefeningen uit de regenboogtraining.

Toetsing

De school gebruikt de (Leerling-)SCOL voor het in kaart brengen van sociale competentie, welbevinden en sociale veiligheid. Het SCOL-pakket bestaat uit een softwareprogramma, ondersteund door een configuratiehandleiding en een inhoudelijke gebruikershandleiding. Het meetinstrument SCOL is wetenschappelijk onderbouwd en voldoet aan de kwaliteitseisen die de Onderwijsinspectie stelt. De meting vindt tweemaal per jaar plaats.

Voor het toetsen van de effectiviteit van het burgerschapsaanbod zal de school met ingang van schooljaar 2023-2024 gebruik gaan maken van een gevalideerd instrument, mogelijk in aanvulling op andere mogelijkheden, zoals een portfolio.

Schoolklimaat

Het schoolklimaat moet bijdragen aan het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties. De school bereidt de leerlingen voor op het leven in de maatschappij en creëert daarvoor een oefenplaats voor de ondersteuning van de sociale en maatschappelijke competenties.

In de school doen de leerlingen ervaring op met de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en de pluriforme samenleving. Het schoolklimaat moet open en veilig zijn, met oog voor diversiteit. Wij waarderen verschillen en er is ruimte voor verschillende meningen. Wij gaan respectvol om met mensen die anders denken en/of anders doen. Wij leren onze leerlingen om respect te hebben voor meningen die afwijken van de eigen mening, we leren ze zelf een mening te hebben, en daarvoor te staan.

Om dit alles te realiseren, hanteren wij binnen onze school gedrags- en veiligheidsprotocollen. Deze maken onderdeel uit van het veiligheidsplan. Er wordt tijd besteed aan het (in)oefenen van de gedragsregels en de leerlingen worden begeleid bij het zo mogelijk zelf oplossen van problemen en conflicten.

De medewerkers maken door hun (voorbeeld)gedrag, hun houding en hun vaardigheden de visie van de school op burgerschap zichtbaar. Specifiek vormt onze school een oefenplaats voor de sociale en maatschappelijke competenties in de klasgesprekken.

‘t Werkhuis: Voor de leerling met een individuele onderwijsvraag

Passend onderwijs; dat wensen we al onze leerlingen toe. Dat betekent dat de kinderen een zo breed mogelijke oriëntatie op het leven moeten krijgen en dat ze zich bewust moeten worden van hun mogelijkheden en uitdagingen op cognitief, gevoelsmatig en praktisch gebied. Als school daarbij de juiste ‘voeding’ biedt, kunnen zij zich op al deze drie gebieden optimaal ontwikkelen.

Een van de uitdagingen daarbij is de veranderende vraag die de leerlingen vandaag de dag meebrengen. Waar het tempo vroeger kon worden afgestemd op een grote groep kinderen, en slechts enkelen extra uitleg of extra uitdaging nodig hadden, zijn nu in de klas veel meer verschillende niveaus te onderscheiden; er is in toenemende mate sprake van een individuele ontwikkelingsweg van leerlingen. En dat vraagt om extra differentiatie door de leerkrachten: opdrachten op verschillend niveau.

Die differentiatie vindt grotendeels binnen de klas plaats. We kiezen namelijk bewust voor zo veel mogelijk klassikaal onderwijs. In een maatschappij waar het individualisme hoogtij viert, is het des te belangrijker dat kinderen leren samenwerken in een groep, en daarbij de verschillen die er binnen elke groep zijn, leren erkennen en waarderen.

Maar in aanvulling op de differentiatie binnen de klas is er ‘individuele differentiatie’ (ID) *buiten* het klassikale verband. Naast de ID-stroom voor de cognitief begaafde leerlingen (‘t Werkhuis) zijn er ID-lessen voor leerlingen die talent hebben in het werken met hun handen.

In ‘t Werkhuis werken groepjes leerlingen uit meerdere klassen een aantal uren per week aan thematische opdrachten. Dat gebeurt onder schooltijd, onder leiding van een begaafdheidsspecialist. Voorbeelden zijn: het menselijk lichaam, filosofie, het ontwerpen van een bordspel, en sterrenkunde. In de ID-stroom ‘handen’ werken leerlingen aan gecompliceerde handwerkopdrachten onder leiding van een vakleerkracht.

De ervaringen worden regelmatig gedeeld en geëvalueerd. Want dat geldt immers ook voor de school zelf: al doende leert men...

Wat is er nog meer te beleven op school? Schoolreisjes, sportdag, toneel

Schoolreisjes en klassenuitjes

Schoolreisjes sluiten aan op de leerstof van het periodeonderwijs. De derde klas bezoekt in het kader van de ambachten bijvoorbeeld een smid, het touwmuseum, een bakkerij of een molen. En de vijfdeklassers gaan bijvoorbeeld op excursie naar het Oudheidkundig Museum in Leiden. Maar er zijn ook uitjes met een sociaal doel. In de hogere klassen gaan leerlingen bijvoorbeeld een aantal dagen op kamp met fiets en slaapmatjes mee. Het einde van het schooljaar wordt vaak afgesloten met een klassenuitje, bijvoorbeeld een picknick, zwemmen of een wandeling. Ook kunnen leerkracht en klassenouders een activiteit organiseren voor leerlingen én ouders, zoals een fietstocht met picknick of een poppenkastvoorstelling.

Jaarfeesten

Hoewel de jaarfeesten deel uitmaken van het vaste onderwijsprogramma, zijn het feestelijke momenten waaraan ouders, leerlingen, leraren en schoolmedewerkers ieder hun steentje bijdragen. Het Pinksterfeest op het plein met het invlechten van de meiboom en de ballonnen met vredeswensen, het Sint Michaëlsfeest waarbij de smid op bezoek komt, het Sint Maartensfeest met de lichtjes en het restaurant van de zesde klas, het Sint Janfeest in de zomer met spelletjes

om de uitbundigheid van de zomer te vieren. Ieder jaar weer vormen dit de momenten waarop de schoolgemeenschap een extra dimensie krijgt.

Toneel

Door het jaar heen kan een klas een toneelstukje voorbereiden dat vervolgens voor de medeleerlingen en de ouders gespeeld wordt. De zesde klas organiseert een afscheidsavond voor de ouders met een toneelstuk of een andere activiteit. De grote zaal van de school met podium en belichting leent zich hier uitstekend voor. Daarnaast zijn er in de grote zaal periodiek ook externe producties te zien, zoals een poppenkastvoorstelling voor de jongste leerlingen, of een voorstelling van een jeugdtheatergroep.

Sportdag

Ieder jaar vinden er voor de hogere klassen twee sportdagen plaats, waarbij moed en uithoudingsvermogen, teamgeest en tactiek een rol spelen.

Brede School

Onze school maakt jaarlijks gebruik van het onderschoolse aanbod van de Brede School Gouda. De Brede School Gouda biedt activiteiten zoals theaterdans, handbal, rugby en tekenen. De activiteiten van de Brede School worden aangekondigd in de hal van de school en in de nieuwsbrief.

Schoolkrant

Viermaal per jaar verschijnt de schoolkrant *Seizoener*, een landelijk tijdschrift over opvoeding en onderwijs, met een middenkatern van onze school, met nieuws uit de klassen, verhalen van leerlingen en ouders, recepten en tekeningen.

Meimarkt

Veel kinderen en ouders, en ook oud-leerlingen en oud-ouders, genieten jaarlijks van een mooie traditie: die van de Meimarkt. Deze vindt doorgaans plaats in het weekeinde van de Goudse Hofstedendagen. Op deze dagen zijn er tal van spelletjes en activiteiten voor kinderen en volwassenen, en diverse muzikale of culturele voorstellingen.

Pedagogische werkwijze

Op onze school staat de individuele, geestelijke, emotionele en lichamelijke ontwikkeling van het kind centraal. De leerkrachten zijn sterk bij de ontwikkeling betrokken en zorgen voor een zo optimaal mogelijke begeleiding van uw kind, uiteraard in nauw overleg met u als ouder en/of verzorger. Voor de begeleiding maken wij gebruik van (externe) deskundigen en de volgende pedagogische instrumenten.

Schoolplan

De school heeft de processen en doelstellingen voor de school, waaronder goed bestuur, goed onderwijs en goed werkgeverschap, vastgelegd in een vierjaarlijks schoolplan. De doelen worden uitgewerkt in actiepunten in jaarplannen. De voortgang hiervan is viermaal per jaar onderwerp van bespreking met het bestuur. De volledige versie van het schoolplan kunt u inzien op de website van de school of aanvragen bij het secretariaat.

Onderwijsleerplan

De inhoud van de verschillende vakken is vastgelegd in leerlijnen die worden gepubliceerd door BVS Schooladvies, waarin ook de kerndoelen verwerkt zijn. Een extract van de leerdoelen is te vinden op <http://ikzierondindewereld.nl/>.

Leerlingvolgsysteem

De leerstof is geen doel maar middel tot ontwikkeling. Het is van groot belang regelmatig te onderzoeken of het middel het doel bereikt. Daarom volgt de leerkracht de vorderingen die het kind op zijn ontwikkelingsweg maakt. Hij of zij vergelijkt daarbij de vorderingen en het niveau met datgene wat normaal mag worden geacht voor een kind van de betreffende leeftijd. Het digitaal leerlingvolgsysteem bestaat uit verschillende onderdelen. Iedere leerkracht hanteert eenzelfde systematiek voor het bewaken van de vorderingen en ontwikkeling van de leerlingen op het gebied van denken (cognitieve ontwikkeling), voelen (sociaal /emotionele ontwikkeling) en willen (handelingsgerichtheid). In individuele- en overzichtsstaten wordt duidelijk waar eventuele aandachtspunten liggen.

Indien er extra ondersteuning op een van de gebieden gewenst is, zoeken de klassenleerkracht, de intern begeleider en de ouders naar de beste mogelijkheid. Het inschakelen van een externe deskundige, bijvoorbeeld een fysiotherapeut, logopediste of kinderarts, kan gewenst zijn.

Zittenblijven omdat het cognitieve niveau achterblijft komt vrijwel niet voor. Een kind kan blijven 'zitten' omdat het qua leeftijd of totale ontwikkeling in een lagere klas beter op z'n plaats zal zijn. Ook het omgekeerde is denkbaar. Bij voorkeur blijven de klassenleerkracht(en) en de klas als sociale eenheid na de kleuterklasfase zes jaar bij elkaar.

Leerling- en klassenbespreking

Een paar keer per jaar houden de leerkrachten in een kinderbespreking. Voor een aantal kinderen die extra aandacht behoeven, wordt vanuit verschillende disciplines en ervaringen een gezamenlijk beeld gevormd en een handelingsplan gemaakt. Ook kan een klas als geheel worden besproken. De klassenleerkracht deelt met collegae de ontwikkelingen in de klas, bijvoorbeeld over de groepssamenstelling, de sfeer en/of de leerstof. De vakleerkrachten geven een

visie vanuit hun ervaringen. Alles bij elkaar ontstaat een beeld van een klas van waaruit nieuwe inzichten ontstaan en passende stappen kunnen worden gezet ter ondersteuning van de betreffende leerling.

Passend onderwijs voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

De school draagt zorg voor de ontwikkeling van ieder individueel kind. Soms is tijdelijk iets extra's nodig, in de vorm van remedial teaching (RT; op school, onder schooltijd, buiten de klas). Ook kan de leerkracht middels een kinderbespreking advies inwinnen bij het lerarencollege.

Is de ondersteuningsbehoefte van een leerling structureel van aard, dan overlegt de leerkracht met de interne begeleider. Deze bezoekt periodiek elke klas, en bespreekt kinderen met een ondersteuningsbehoefte met de leerkracht, en regelt indien nodig een psychologisch/didactisch onderzoek door de schoolbegeleidingsdienst, en extra ondersteuning, bijvoorbeeld in de vorm van ambulante begeleiding.

De leerkracht draagt er zorg voor dat alle plannen, resultaten en maatregelen worden bijgehouden in het leerlingvolgsysteem. De intern begeleider bewaakt dit. Uiteraard worden ouders/verzorgers betrokken bij de zorg en begeleiding.

Een enkele keer blijkt de ondersteuningsbehoefte van een leerling beter op een gespecialiseerde school te kunnen worden geboden. In samenspraak met de ouders wordt dan naar een passende plek op een andere school gezocht. Onze school is aangesloten bij het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Midden-Holland. Dit samenwerkingsverband stelt iedere vier jaar aan een ondersteuningsplan op waarin afspraken worden vastgelegd over de organisatie en bekostiging van de onderwijsondersteuning op de scholen van het samenwerkingsverband, en over de verwijzing van leerlingen naar het speciaal basisonderwijs (SBO) of het speciaal onderwijs (SO). De mogelijkheden van de school om leerlingen te ondersteunen zijn vastgelegd in Schoolondersteuningsprofielen. Deze zijn te vinden op de website van het samenwerkingsverband (<http://www.swv-po-mh.nl>).

Dyslexieprotocol

Onze school werkt met een dyslexieprotocol om eventuele dyslexie bij een leerling al in een vroeg stadium te herkennen en de benodigde zorg te verlenen.

Omgangsprotocol

Een van de opgaven die De Ridderlag zich stelt, is het vormen van een sociale en veilige gemeenschap. Omgaan met elkaar leren de kinderen deels door goed voorbeeld en deels door ervaring en correcties door ons, ouders en leraren, gegeven op een prettige en opbouwende manier.

Het leerplan van onze school bevat veel elementen die het sociale gebied verzorgen. Daarnaast bieden de school- en klassenregels structuur en een veilige omgeving. Ook in een veilige school kun je echter té veel plagen, vervelende grapjes of een begin van pesten nooit

helemaal uitsluiten. Maar we kunnen er samen met de kinderen en de ouder(s)/verzorger(s) wel voor zorgen dat het niet tot langdurig pesten komt.

Hiervoor heeft onze school een omgangsprotocol ontwikkeld, waarin preventieve maatregelen, school- en klassenregels en een stappenplan bij constatering van een pestprobleem zijn opgenomen. Preventieve maatregelen zijn bijvoorbeeld een pleinwacht tijdens de pauze, bewustwording door middel van het bespreekbaar maken voor ouders en kinderen, en het door de leerkrachten alert zijn op signalen die wijzen op pestgedrag.

Indien een pestprobleem is geconstateerd, biedt het stappenplan een gestructureerde aanpak van het probleem waarin alle partijen worden gehoord en gekend: de pester, de gepeste, de ouder(s)/verzorger(s), de groep en de leerkracht(en). Aan iedere stap worden concrete afspraken en resultaten verbonden. Iedere stap wordt vastgelegd en het resultaat ervan geëvalueerd. De nadruk ligt op het samen oplossen van het probleem.

De volledige versie van het omgangsprotocol kunt u aanvragen bij het secretariaat van de school.

Klachtenregeling en vertrouwenspersoon

Onze school kent een klachtenregeling waarin de procedure voor het indienen en behandelen van klachten is geregeld. Ieder die deel uitmaakt van de schoolgemeenschap kan een klacht indienen.

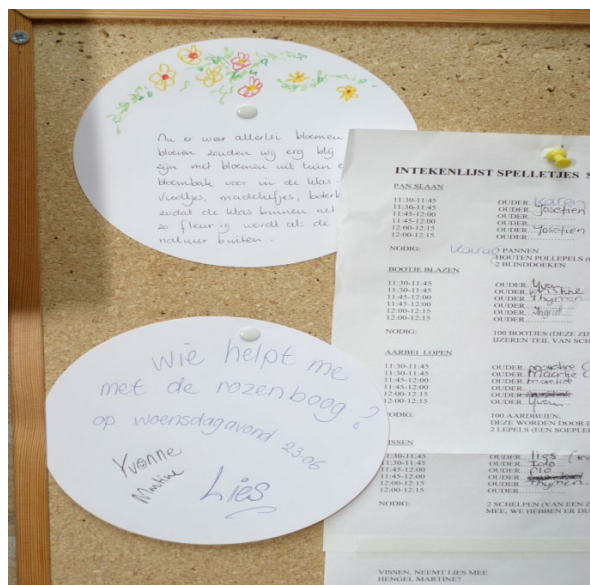
Veruit de meeste klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school zijn in onderling overleg op te lossen tussen ouder, leerling(en), personeel en schoolleiding. Wanneer dit niet lukt, of wanneer de klacht zeer ernstig van aard is, kan een beroep worden gedaan op de klachtenregeling. In het kader van de klachtenregeling heeft de school een contactpersoon. Deze kan doorverwijzen naar een onafhankelijk vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon gaat in eerste instantie na of door bemiddeling een oplossing kan worden bereikt.

Meer informatie over de klachtenregeling is te vinden in het variabel deel van de schoolgids.

Wat biedt de school u als ouder en/of verzorger?

Onderwijs en opvoeding hebben veel met elkaar te maken. Een goed contact tussen ouders en leerkrachten is daarom van groot belang voor het kind. De school vindt betrokkenheid van ouders waardevol. Allereerst natuurlijk in de communicatie rond en over het kind. Als ouder bent u ook van harte welkom om mee te helpen met activiteiten op school of in de klas. Betrokkenheid kan ook ontstaan door het bijwonen van ouder-avonden, het klassenouder zijn of het meevieren van jaarfeesten. Op deze wijze zijn school en thuis geen aparte werelden.

Ouderavonden

Een aantal keren per jaar is er per klas een ouderavond. Daarin vertelt de leerkracht waar de klas aan gewerkt heeft en hoe dat aansluit op de ontwikkelingsfase van de leerlingen, kunt u het werk van uw kind inzien en is er gelegenheid om vragen te stellen en met andere ouders bij te praten.

Oudergesprekken

In oudergesprekken bespreken de klassenleerkracht en ouder(s) of verzorger(s) de vorderingen van het individuele kind. Een gesprek kan plaatsvinden op verzoek van de leerkracht of van de ouder(s) of verzorger(s). Ten minste tweemaal per jaar krijgen de ouders gelegenheid voor een oudergesprek van 15-20 minuten (of langer, indien daartoe wederzijdse behoefte bestaat). Onze school vindt het belangrijk dat de klassenleerkracht zijn beeld van het kind kan toetsen aan dat van de ouders, en omgekeerd.

Klassenpresentaties

Driemaal per jaar zijn er klassenpresentaties, vaak op de vrijdagmorgen voorafgaand aan een vakantie. De klassen laten de ouders zien waar ze de afgelopen periode aan hebben gewerkt door middel van bijvoorbeeld toneelstukjes, zang of reken- of taal oefeningen. Naast de klassenpresentaties kunnen ouders worden uitgenodigd om in de klas een toneelstuk te zien, mee te oefenen met de liederen voor de jaarfeesten of mee te gaan op excursie.

Lezingen en thema-avonden

De school organiseert regelmatig lezingen en thema-avonden die openstaan voor ouders en verzorgers, en andere geïnteresseerden. Ieder jaar is er een informatieavond over het leerplan en over schoolrijpheid. De lezingen hebben betrekking op thema's die in de opvoeding en op school spelen, zoals de ontwikkeling van het kleine kind, massage ter versterking van de sociale omgang in de klas en de functie van spel en beweging. De thema's wisselen ieder jaar.

Open dagen

Ter oriëntatie op onze school bent u van harte welkom op een van de open dagen (eind januari/ begin februari). Het programma van de open dagen kunt u vinden op onze website of in de huis-aan-huisbladen.

Informatie aan ouders en verzorgers

Deze schoolgids biedt u informatie over de opzet van ons onderwijs. Ieder jaar geven we een 'variabel' deel van de schoolgids uit, waarin u als ouder of verzorger de praktische zaken kunt lezen zoals vakantieperioden, jaarplanner met activiteiten, regelingen omtrent vervoer, schoolverzuim en verzekeringen, etc. Door het jaar heen verschijnt *Periodeschrift*, onze nieuwsbrief met actuele informatie, bijvoorbeeld een wijziging in het jaarprogramma, een terugblik op een feest of een vooruitblik op beleidszaken. Het prikbord in de hal geeft u informatie over onder andere lezingen, opleidingen, vakantieadressen en voorstellingen. Iedere klas beschikt daarnaast over een eigen prikbord voor mededelingen en intekenlijsten, hoewel hiervoor ook de e-mail wordt gebruikt.

Schoolbibliotheek

In onze kleine schoolbibliotheek voor ouders kunt u boeken lenen over de ontwikkeling van het kind, het vrijeschoolonderwijs en hieraan gerelateerde onderwerpen.

Buitenschoolse opvang

Indien u gebruik wilt maken van buitenschoolse opvang, hoeft u niet ver weg. De school werkt hiervoor samen met de Stichting Quadrant Kindercentra, met locatie De Kwikstaart op loop-

afstand van de school. Voor meer informatie over de mogelijkheden van buitenschoolse opvang kunt u zich richten tot Quadrant (www.quadrantkindercentra.nl) of tot schoolleider of secretariaat.

Ouderbijdrage

Het onderwijs aan onze school wordt niet volledig door het Rijk gesubsidieerd. Voorbeelden van zaken die wij zelf moeten bekostigen, zijn de aanstelling van vakleerkrachten, de inrichting van extra lesruimtes, en bepaalde wensen ten aanzien van de aankleding van de school of de aanschaf van bepaalde leermiddelen. Deze extra kosten kunnen alleen worden betaald vanuit de gezamenlijke ouderbijdrage en schenkingen. Betaling van de ouderbijdrage is vrijwillig en dus geen criterium bij de toelating van uw kind tot de school. De hoogte van de gevraagde ouderbijdrage is afhankelijk van het gezinsinkomen en het aantal kinderen op de school. Een school als gemeenschap van kinderen, ouders en leerkrachten kan alleen bestaan indien alle betrokkenen het onderwijs ook financieel willen steunen. Aan het einde van ieder schooljaar ontvangen de ouders een verantwoording van de besteding van de ouderbijdragen. Een actueel overzicht van de richttabel ouderbijdragen kunt u aanvragen bij het secretariaat.

Wat kunt u als ouder/verzorger voor de school betekenen?

Als school waarderen wij uw inbreng zeer. Zonder de betrokkenheid van ouders/verzorgers, zou een aantal activiteiten op school onmogelijk zijn, zoals het organiseren van de vele workshops op het Pinksterfeest, begeleiding van een fietstocht naar Oudewater of het verzorgen van het aquarium in de hal van de school. Onderstaand een aantal concrete rollen die ouders op onze school kunnen vervullen.

Klassenouders

Elke klas heeft één of meer klassenouders die als schakel fungeren tussen de ouders/verzorgers en de leerkracht. Zij verzorgen de afspraken en planning voor activiteiten zoals ouderavonden, schoolreisjes en jaarfeesten. De klassenouders betrekken de ouders en verzorgers zo veel mogelijk bij de klas en hebben regelmatig overleg met de leerkracht.

Hulpouders

Bij lessen als handwerken of lezen wordt soms de hulp ingeroepen van ouders en verzorgers. De leerkracht nodigt ouders en verzorgers hiertoe uit. De 'extra handen' zijn bedoeld om de leerlingen effectiever te begeleiden bij de activiteiten. De leerkracht blijft tijdens deze les verantwoordelijk voor het leerproces. Het spreekt voor zich dat de hulpouders terughouding naar andere ouders/verzorgers betrachten over zaken als het functioneren van leerlingen en leerkracht. In die zin heeft de hulpouder een didactische verantwoordelijkheid.

Medezeggenschapsraad

De medezeggenschapsraad behartigt de belangen van leerlingen, hun ouders/verzorgers en de leerkrachten. Als ouder kunt u zich verkiesbaar stellen voor de medezeggenschapsraad. In het hoofdstuk over schoolorganisatie treft u een uitgebreide omschrijving aan van de taken van de medezeggenschapsraad.

Werkgroepen

Geen school zonder werkgroepen waarin enthousiaste ouders/verzorgers een bijdrage leveren aan het reilen en zeilen van de schoolgemeenschap, ieder naar eigen tijd en kunde:

- De **Tuingroep** verzorgt de tuin rondom de school.
- De werkgroep **PR & Communicatie** houdt zich bezig met communicatie rond de school, zoals persberichten, vervaardiging van de schoolgids, website en informatie richting ouders.
- In het **ouderkoor** zijn vele stemmen verenigd voor een ontspannen avond zang.
- De **schoolkrant** wordt samengesteld en in elkaar gezet door vaardige handen.
- De werkgroep **Omggaan met Elkaar** bewaakt en versterkt de sociale structuur van de school. Het omgangsprotocol, het bezoeken van ouderavonden, het organiseren van lezingen en de workshops van het Pinksterfeest worden door deze werkgroep verzorgd.

Vele handen en vaardigheden weven de school tot een geheel

Schoolorganisatie: Van lerarenteam tot medezeggenschapsraad

De school als organisatie heeft een aantal organen die gezamenlijk het beleid en de koers van de school vaststellen, uiteraard in overeenstemming met alle wettelijke bepalingen en regelgeving. Twee maal per jaar vindt er een 'grote bijeenkomst' plaats waarop alle geledingen met elkaar van gedachten wisselen over het beleid en concrete doelen en middelen vastleggen.

Bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van beleid, waaronder het schoolplan, bestuurlijke samenwerking, personeelszaken en financieel beleid. Het bestuur werkt nauw samen met de schoolleider en vergadert zes tot acht keer per jaar. Het bestuur bestaat uit een voorzitter, secretaris, penningmeester en drie leden. De taken van het bestuur zijn vastgelegd in het managementstatuut.

Schoolleider

De schoolleider is het eerste aanspreekpunt voor iedereen binnen en buiten de school. De schoolleider is belast met de dagelijkse leiding van de school en met het beleid inzake pedagogie en leerlingen. Hiertoe werkt de schoolleider samen met het bestuur, het lerarenteam en de intern begeleider. Daarnaast vertegenwoordigt de schoolleider de school richting overheid en gemeente. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de schoolleider zijn vastgelegd in een directiestatuut.

Lerarenteam

De kleuter-, klassen- en vakleerkrachten en de interne begeleiders komen wekelijks bij elkaar in de pedagogische vergadering. In deze vergadering komen zaken als pedagogisch beleid, organisatorische zaken en kinderbespreking aan de orde. Daarnaast heeft het lerarenteam een aantal keren per jaar een studiedag of nodigt deskundigen uit in de pedagogische vergadering om op de hoogte te raken en te blijven van ontwikkelingen op het vakgebied.

Conciërge en secretariaat

Als u naar school belt, krijgt u in veel gevallen eerst contact met de conciërge of de leerling-administratrice. Zij ondersteunen dagelijks op praktisch en administratief gebied.

Medezeggenschapsraad

De medezeggenschapsraad (MR) behartigt de belangen van leerlingen, hun ouders en leerkrachten. Vraagstukken op het gebied van taken en bevoegdheden, personeel, samenwerking met andere scholen en het schoolplan worden aan de MR voorgelegd ter instemming en beoordeling. De MR kan bestaan uit drie vertegenwoordigers van de ouders en drie van de leerkrachten. Zo wil de MR er zorg voor dragen dat onze school een plek is waar 'opvoeden tot vrijheid' optimaal gestalte kan krijgen.

U wilt uw kind aanmelden

Een schoolkeuze is vaak niet eenvoudig. In deze schoolgids en door middel van de open dagen willen we graag onze school aan u voorstellen. Wellicht leven er bij u vragen over het onderwijs op onze school of wilt u graag een oriënterend gesprek voeren met een leerkracht. Aarzelt u niet om contact op te nemen met het secretariaat of de schoolleider van onze school voor een nadere kennismaking.

Ieder kind is in principe welkom op onze school. Wel verwachten wij van u als ouder een minimale affiniteit met de filosofie van het vrijeschoolonderwijs. Ons toelatingsbeleid is nader beschreven in het *variabel deel* van de schoolgids.

Als u belangstelling heeft voor onze school, kunt u een informatiepakket aanvragen bij het secretariaat. Regelmatig zijn er informatiemiddagen.

Kinderen die zijn aangemeld (door middel van het inschrijfformulier), nodigen wij uit voor een kennismaking, tenzij ze doorstromen vanuit de peuterklas van Het Rozenpoortje – dan vindt de kennismaking gaandeweg plaats. Deze kennismaking vormt de start van het leerlingvolgsysteem.

Actuele informatie over open dagen, lezingen over het leerplan en andere activiteiten, kunt u vinden op onze website www.ridderslag.nl.

Voor het aanvragen van het informatie en aanmelding kunt u contact opnemen met het secretariaat van De Ridderslag; zie onderstaande contactgegevens. Voor de peutergroepen van Het Rozenpoortje kunt u terecht bij Quadrant Kindercentra.

Uw kind en u zijn van harte welkom op onze school!

Adresgegevens en bereikbaarheid

Peuteropvang Het Rozenpoortje
Ridder van Catsweg 256a
2805 BC Gouda
telefoon 06 - 81 61 65 79
Web: www.rozenpoortjegouda.nl
E-mail: rozenpoortje@quadrantkindercentra.nl

Basisschool De Ridderslag
Ridder van Catsweg 256a
2805 BC Gouda
telefoon 0182 - 537 515
Web: www.ridderslag.nl
E-mail: info@ridderslag.nl

